

"IBERIA EXPRESS"

Portugaleko talde politikoak

Koalizioa osatzen duten alderdiak

PCP (Portugaldar Alderdi Komunista): Alvaro Cunhal (portafolio gabeko ministro), Octavio Pato, Jaime Serra, Dias Lourenço, Pires Jorge, José Magro, Aldo Nogueira, Blanqui Teixeira...

Faxismoaren aurkako burrukan zailduriko* alderdia, eta langilerian sustrai* sakonak dituena. Elkar bizitza baketsuan oinharrituriko nazioarteko politika, Moskurekiko harreman herstuak, pixkanaka elkarri hurbiltzea, demokraziaren aldeko burruka... aldarrikatzen* ditu. Elkargoetara zabalik dago.

PPD (Herriaren Alderdi Demokratikoa): Magalhães Mota (portafolio gabeko ministro), Sa Carneiro, Pinto Balsemão.

Alderdi sozial-demokratikoa. Klase burruka onhartzen ez badu ere, ezkerren lengoiaz* baliatzen da. Bere jokabide antikomunistari esker, eta sozialismoaz eta demokraziar sarrigaiten dituen aipamenengatik, erakargarri* gertatzen da zenbait klasetakoentzat. Negozio gizon eta «idun* zurien» artean arrakasta* du.

PS (Portugaldar Alderdi Sozialista): Mario Soares (atzerri ministro), Salgado Zenha (justizi ministro), Pedro Coelho (emigratzaile Estatu idazkari*), Jorge Campinos (atzerri arazotako Estatu sailekoa), Tito de Morais, Marcelo Curto.

Sozial-demokrazia bidetik doa (II. Internazionala), klase burruka hurbilduz. Alderdi honetako gidariak oso ezagunak dira, faxismoaren aurka egin duten burruka gogorarengatik. Mendebal Europako sozial-demokraten babesa du. Caetano aroaren* haseran, «oposiziotiko elkar hizketa» bat ireki nahi izan zuen erregimenarekin; baina huts egin zuenez gero, 1969.eko «bozketan»* atzerakada bat egin zuen. Batasun politika batetarako eta komunistekin aliatzeko gai izan da. Etendura eta tupusteko* asko gertatzen da beronen barnean; baina komunisten artean ageri den «askatasun ezaren» ondoan, egoera hau erakargarri gerta daiteke askorentzat bozketa orduan.

Koalizioan ez dauden alderdiak

CDS (Zentru Sozial-Demokratikoa): Freitas do Amaral, Amaro da Costa, Xavier Pintado.

Kapitalist sistemari argi eta garbi eusten* dion alderdia. Indar Harmatuen Mugimendua ezarritako legeen barruan jokatzen prest dagoela adierazten du. Faxist erregimenaren inguruan ibilitako jendea da alderdi honetan gidari. «Salazarren teknokrata» gisakoak* dira; eta berauetariko zenbait, ministro eta lankide izanak dira. Eskuinaren eta beheko apezkeriaren* babesa eta sostengua du. Beste alderdi guztien kontra, komunista edo prokomunista omen direla-koaren mamuz* balia daiteke.

MDP (Portugaldar Mugimendu Demokratikoa): Pereira de Moura, José Tengarrinha, Macedo Varela, Felicidade Alves, P. Remos de Almeida.

Oposizioko batasun mugimendua. 1969.eko bozketa garaian eta erregimenari gogor egiteko sortua; komunistak, sozialistak, ezkerreko katolikoak eta ekintzaile demokratiko independenteak bateratu ditu. Apirilaren 25az geroztik, Indar Harmatuen Mugimenduari herriak euts diezaion lan handia egin du. Hazilean* alderdi politiko bihurtu zen. Era guztietako herri ekintzari bultz egitea du helburu.

MES (Ezker Sozialisten Mugimendua): Augusto Mateus, Victor Vengerovius, Alfonso de Barros.

Frantses PSU (Alderdi Sozialista Bateratua) delakoaren antzeko jarraibidea darama. Autogestioa eta aldakuntza iraultzailea aldarrikatzen ditu. Komunist Alderdiarekin harreman herstuak ditu, eta sindikatu bakarraren aldeko agertu da.

FSP (Herriaren Fronte Sozialista): Manuel Serra.

PS-ren azken Kongresuaren ondoren aldentutako adarra. Langile eta sindikatu mailan erro sakonenak dituen taldea. Mario Soaresek PS langile klaseko alderditzat aldarrikatu nahi izan zuenetik sortu zen etena. FSP ere sindikatu bakarraren aldeko agertu da, eta ezker hegaleko aliantza batetan partaide izanzen dateke.

Ezker ertzeko* alderdi eta taldeak

MRPP, LUAR, PC de P, LCI, AOC.

Jarrera* politiko desberdin eta ugaritako talde eta taldeskak. Komunist Alderdiarekin hasi eta berau etsai nagusitzat salatzen

dutenetaraino. Zaila da berauen eragina* eta e'rintza aurrez adieraztea eta kontrolatzea; baina ukan lezakete garrantzirik politik eske-
nan.* (Xabier Mendiguren)

Mendès France Portugalen

Mendès France, Frantziako ekonomilari famatua, Portugalen izan da berrikitan.* Hango agintariak deituta joan da hara. Ez turismoa egitera, baizik eta kontseilari bezala. Ekonomi arazoetan Mendès Franceren aholkuak* benetan baliagarriak eta jakingarriak dira, ezkertiarren ustetan.

Mendès France, Frantziako Kontseiluko lehendakaria izana da, ministro ohia,* eta gaur alderdi sozialistan dagoena. Ekonomi arazoetan alderdi sozialistaren bulegokoa* da, eta Mitterranden kontseilari. Diotenez, Mendèsen eritziek markatzen dute gehienbat AS-ren ekonomiazko politika. Haren jakitatea, bestalde, AS-n eta ezkerrean bakarrik ez baina eskuinean ere onhartua da jadanik.*

Handik etorritakoan, Portugali buruz eritzi zenbait azaldu du, eta Portugaleko egoeraren soluzioak Europarentzat ukan dezakeen garrantzia azpimarkatu.

Costa Gomes eta Mendès France (eskuinekoa) Lisboan

Portugaleko inflazioa oso arriskutsua dela esan du. Handia delako. Beti da arriskutsua inflazioa. Mendès Franceren tesia da, inflazioa diktatur bidea dela. Portugaleko inflazioa ez da erregimen berriak ekarria, heredatua baizik.

Portugaleko harmadaren* eginkizunaz eta jokabideaz ere mintzatu da. Eta puntu horretan eman dituen aholkuak ere garbi asko agertu ditu. Mendèsen ustez, harmada herrira ekarri behar da. Herriaren laguntzaile bilakatu* behar da. Sozialismoaren eraikitzaile, maoismoan bezala. Horretarako, oroz* gainetik lehen eginkizun bat ba duke* harmadak Portugalen: «reforma agraria» delakoarena, hategia.* Soldaduen gatzetasuna eta borondate ona horretara zuzendu behar litzateke, Mendès Franceren gardiz.*

Zergatik Portugalez axola? galdetzen diote kazetariak. Mendès Franceren eritziz, Portugalekoak uste baino inportantzia handiagoa du Europa osoarentzat. Hangoaren eboluzioak, sozialismoaren etorkizun europarra kondiziona dezake. Zalantzarik gabe, eragin psikologiko handia ukan du eta ukanen du Espainian (interesgarria litzatekeela esan du, zenbat espainiar politikari —paisano eta militar— Portugalera harremanak lotzera joan den jakitea). Espainiaren ondoren, Italiara, Greziara, Jugoslaviara eta Errumaniara ere begiratzera gonbidatzen gaitu Mendès Francek. Herri horik* denok, urte guti barru, arras* desberdinki gobernatuak izan daitezke. Eta zeharka, edo ez horren* zeharka, Europa osoa. Portugalek du, agian,* Europa sozialistaren lastargia.* (Joan Mari Torrealday)